

dea, GaGirona, Manises); *alfardar* (Cuba), sembla en el sentit de 'cobrir l'armadura de la teulada' (181a30, 37, 47, 58). Amb certes aplicacions en tenim notícia en l'àr. parlat de Granada i d'Egipte, aplicat al transport: «los capachos de fruta», segurament els que es porten en els dos arguenells d'una mula o mul (*PAlc*, 139a6, 137a35, 1001 Nits; i Lane, *Egyptian Customs*). En fi, veg. Dozy, *Suppl.* II, 250.

Es cert, sens dubte, que se n'han usat formes de plural fracte —*furad*, *farādī*, *afrad*—, però ja se sap que és cosa comuna en àrab la coexistència de diverses formes de plural, i també existí el plural regular *farādī* que cerquem. Belot el testifica en l'acc. «isolée, sans pareille», i *PAlc* en acc. «pliego de papel» (351a39); però això no són més que aplicacions especials, i per tant és versemblant que aquest pl. s'hagi usat també per a les altres, entre elles, «cada uno de los dos maderos que en una armadura forman un tejado» en la cita que ja n'he donat de Cuba, i en Dozy-Eng., *Gloss.*, 10, que el documenta també en àrab en l'acc. vestuària il·lustrada per BMetge; i en aquella acc. de cabassos de transport també figura *farādī* al Marroc (Lerchundi) i en Belot.

Ara bé, el procés *al-fardāt* > *la fardet*, *-deta*, l'hem trobat ja repetidament en els nostres arabismes topònims; recordant que els moriscos confonien enterament els sons *r* i *l* (*BDC* xxiv, 90, i passim en el llibre present), ja es veu que a penes feia cap falta la infl. del lèxic català viu per consumir el pas de *Fardet* a la forma *Faldeta*. És ben possible que també en l'àrab de València s'usés en un sentit com 'els vessants de la teulada', i llavors *Al-Fardāt* hauria designat aquí el seguit d teulades que formaven les casetes del nostre veïnat. O bé es referiria a les dues o tres parts del terme, partides a un costat i altre, i entremig d'aquells *bracet Llarg* i *Curt* de *Faldeta*, que he localitzat al principi.

En tenim un homònim, on s'ha mantingut la *r* de l'àrab pur. En el Mas i Rambla de *la Fardeta* en te. de Lliria, a l'O. de la població (xxx, 8.7); on també podrà referir-se a les dues parts de les terres de la hisenda, separades per la seva Rambla. Deixem córrer la sospita que jo havia exposat en *DECat*, 887b16, que tinguéssim aquí el rar mot *farda* per a 'esquirol', car és un terme exclusiu de l'Alt Maestrat, ignorat ja a l'Espadà, i certament renyit amb l'ambient ecològic del Camp de Lliria i la Ribera del Xúquer.

Potser també ens dóna aquest mot àrabic una millor explicació del nom de l'antiga possessió de *Bini-farda* del te. de Felanitx, que en el vol. I, 136-137, dubtàvem de poder explicar per dues vagues vies etimològiques. Potser, doncs, *Iben al-fārda* 'el de les dues meitats' > *Binalfarda* > *Binaf-*, *Bini-farda*.

-FALDÓ, BINI ~

Alqueria antiga del terme d'Escorca (Mallorca). Es troba documentada com a «*Rabal Benibaldon*» (*Rep. Mall.*, 114; Quadrado, 490).

ETIM. Derivat de l'àrab *Beni-Ḥaldūn* 'fills de Ḥaldun'. Ḥaldun és un NP àrab ben conegut: ha estat

nom de família de personatges cèlebres com ara Aben-Ḥaldun. J. F. C.

Falgars, *-gar*, *Falgons*, *Falgós* i *Falaguera*, V. *Fogars*

-*Fallet*, *Beni* ~, V. s. v. *BENI* ~

-FALLIM, BENI ~

Poble valencià entre Alcoi i Penàguila.

PRON. LOCAL: *benifaɫim*, 1963, en l'enq. local (xxxv, 71-73).

MENCIONS ANT. 1250, ja figura en dues donacions d'aquesta data com alq. del te. de Penàguila (ed. Bof., pp. 346 i 347); 1258, citat junt amb Penàguila (*MtzFdo*, *Doc. Val. ACA* I, n.º 95); 1262-3, heretats de *Benàguila* i *Benabalim* (ib., I, 419); SSiv. (117) diu que el senyor de Penàguila, donà carta de població (de *Benichallim*) en l'a. 1316. Segons SSiv. era anexas de Benilloba, però el 1535 se'n féu parròquia independent, amb 40 cases de cristians vells. No obstant hi havia població morisca, car Lapeyre (p. 42) hi troba 42 focs de moriscos l'a. 1572, si bé dubta quant al cens de 1602, i és notable que no figuri en cap forma en el de 1609 (p.p. Reglà).

Hi hagué un homònim al Baix Ebre, prop de La Ràpita que figura l'a. 1239 com «punta de *Benifaɫima*», i l'a. 1251 com «*Benifaɫim*, locus infra terminos castro Rabite» (*Font Rius*, *C.d.p.*, §§ 276 i 293).

ETIM. Encara que Oliver-Asín el declari «arabismo indescifrado», és ben clar que ve de *Beni-*, probablement com nom tribal, amb el NP ben conegut *Ḥalim*, de l'arrel de *hlm* de l'àrab comú, «mansuetudo, parcere, somnium» (*RMa*; *Ḥalim* és prenom a Algèria; 3 noms de la mateixa arrel i el fem. *Ḥalima* consten, tant a l'Aràbia central (Hess, 19a), com a Egipte (Littmann) i a Algèria (*GGAlg.*, 177b). L'única alteració romànica ha consistit en el canvi de *l* en *ɫ* per influència de *fallir* i els seus derivats (anàlogament en *Benifaɫlet*).

Fallines, V. *Fellines*

FALQUIA

La Falquia o *la Canyonada*, partida al SE. de Beni-xida i S. dels Alters (xxxI, 95.3) amb la *Sèquia de la Falquia* (Ribera A. del Xúquer) (xxxI, 95.23).

ETIM. Ve de l'àrab *sāqiya al-fauqīya* 'la sèquia de dalt, la sèquia superior' (amb ultracorrecció *au* > *al*). L'adjectiu clàssic era *fauqānī*, però el vulgar *fauqī* es documenta a Algèria i al Marroc (Beaussier, Lerchundi) encara que hagi estat oblidat en *RMa* i en Dozy II, 290. J. F. C.

55

FALS, que estudiarem junt amb *FALSET*

(1) Llogaret de Bages, agre. a Fonollosa, a més de 1/2 camí d'aquest poble anant a l'O. des de Manresa. PRON. LOCAL: *fáls*, a Camps, amb gentilici *fal-*